

‘Kind uit de strijd’ Methodiek voor geëscaleerde echtscheidingen

‘Het kind ontleent zijn feitelijke ervaringen aan het leven, maar de sleutel waarmee het zich deze ervaringen verklaart, ontleent het aan het leven van de ouders.’

Dirk Coster, Nederlands schrijver 1887-1956

Vechtscheiding

De strijd tussen ouders kan zo hevig zijn dat een of beide ouders het belang van hun kind(eren) uit het oog verliezen. Het kind dreigt op emotioneel vlak in de kou te blijven staan of wordt door de ouders zelfs actief betrokken en misbruikt in de strijd.

Aandachtspunten

Voor onze jeugdbeschermers zijn juist deze zaken, vechtscheidingszaken, erg lastig om mee om te gaan. Het belang van het kind staat voorop, maar hoe krijg je dat voor elkaar met twee vechtende ouders die hier geen oog voor lijken te hebben.

Daarnaast wordt de jeugdbeschermers veel verweten. Ze zijn vaak partijdig in de ogen van een van de ouders, een van hen voelt zich benadeeld.

Binnen de ondertoezichtstellingen blijkt bovendien een hoog percentage vechtscheidingen ten grondslag te liggen aan de bedreigde ontwikkeling van het kind.

Methodiek

Om onze jeugdbeschermers handvatten te geven hebben we een methodiek ontwikkeld. ‘*Kind uit de Strijd*’ gaat over de aanpak van geëscaleerde echtscheidingen in het gedwongen kader. In deze casussen heeft de kinderrechtster een ondertoezichtstelling uitgesproken, omdat het kind vanwege de strijd (ernstig) in zijn ontwikkeling wordt bedreigd. De methodiek focust op het versterken van dit kind.

- Het kind heeft het recht om geïnformeerd en geconsulteerd te worden en zijn of haar standpunten in te brengen.
- Het kind leert om te gaan met de moeilijke situatie.
- Met het kind wordt gezocht naar manieren waarop hij meer in zijn kracht komt.
- Het belang van het kind staat altijd voorop. In de methodiek is dit aspect steviger verankerd. Juist omdat ouders in deze situaties minder of zelfs niet meer kindgericht optreden.

Doelen

We streven naar het versterken van (de positie) van het kind en het ombuigen van de onderlinge strijd van ouders naar gerichtheid op het kind. Ouders leren (weer) op een adequate wijze te communiceren, waardoor ze afspraken kunnen maken, een ouderschapsplan opstellen en de afspraken in praktijk kunnen brengen. Onze jeugdbeschermers zetten onder meer psycho-educatie voor de ouders in om dit doel te bereiken.

Opbouw

Gedurende het gehele traject wordt het welbevinden van het kind gemonitord. De jeugdzorgwerker heeft zeer frequent contact met het kind en zijn ouders, gedurende een bepaalde periode. De doelen en werkwijzen zijn gestructureerd aan de hand van fasen.

Fase 1 Exploratiefase

De situatie wordt in kaart gebracht. Twee jeugdbeschermers gaan bij beide ouders op huisbezoek. Ze positioneren, leggen de spelregels uit en leggen de verantwoordelijkheid bij beide ouders. Ouders formuleren een gezamenlijk doel aan de hand van een (de-)escalatieladder. De jeugdbeschermers hebben een eerste gesprek met het kind.

Fase 2 Inzichtfase

Er vindt een gezamenlijk startgesprek met beide ouders plaats. De jeugdbeschermers spreken ouders aan op hun gezamenlijke ouderrol, de gevolgen van de scheiding en ruzies voor het kind en het belang van kwalitatief goede relaties tussen het kind en zijn ouders. Met het kind wordt verkend wat hij nodig heeft om beter met de situatie om te kunnen gaan.

Fase 3 Kantelfase

Via de inzichtgevende gespreksvoering wordt in de derde fase een kanteling bereikt, van de strijdgerichte houding van ouders naar een kindgerichte focus. Het kind ervaart steeds meer dat zijn ouders zich in zijn situatie kunnen verplaatsen.

Fase 4 Stabilisatiefase

In de eerdere fasen is gezocht naar mogelijke steunbronnen voor het kind en zijn vader en moeder. In deze fase neemt hun betrokkenheid toe en worden er concrete afspraken gemaakt.

Fase 5 Borging

Het borgen van behaalde resultaten is belangrijk. Bij een geconstateerde tekortkoming van gemaakte afspraken vindt bijstelling plaats.

Fase 6 Evaluatie en vervolgstappen/afsluiting

In deze laatste fase staat de vraag centraal of afbouwen van de ondersteuning door BJz reëel is. Er vindt besluitvorming plaats over het vervolgtraject.

Handreikingen

De methodiek bevat 17 handreikingen. Er zijn onder meer brieven beschikbaar die naar ouders gestuurd kunnen worden, tips voor gesprekken met kind en ouders,

observatielijsten en tips van kinderen van gescheiden ouders.

Enkele spelregels uit de methodiek

Het kind met zijn of haar behoeften staat centraal. Ouders zijn verantwoordelijk voor hun gedrag en het ombuigen van de strijd ten gunste van hun kind. Alle communicatie is voortaan transparant en de gesprekken worden gezamenlijk gevoerd.

Steunbronnen worden ingeschakeld om het kind en zijn beide ouders op diverse terreinen te kunnen ondersteunen. Indien gespecialiseerd zorgaanbod nodig is wordt dit geregeld.

Evaluatie, erkenning en doorontwikkeling

BJz Limburg heeft Innovatieorganisatie TNO gevraagd het effect te onderzoeken van het werken volgens de methodiek. De eerste resultaten worden in het najaar van 2015 verwacht.

De methodiek is aangemeld bij het Nederlands Jeugd Instituut (NJI) om in aanmerking te komen voor het predicaat 'Erkende interventie'.

Voortschrijdend inzicht (onder meer uit de resultaten van TNO) zal gebruikt worden om de methodiek '*Kind uit de strijd*' te verbeteren. Ook zoeken we naar manieren om op een eerder moment betrokken te raken in een scheiding, zodat we pro-actief kunnen ondersteunen. Daarover zijn we in gesprek met diverse organisaties (waaronder gemeenten, TNO, vFAS-advocaten en zorgaanbieders) en hopen we te komen tot een intersectoraal aanbod.

Roermond, april 2015

Marceline Miséré, Beleidsadviseur en auteur van de methodiek '*Kind uit de strijd*'

Centraal Bureau
Slachthuisstraat 33
6041CB Roermond

T: 088 0073440
E: Marceline.misere@bjzlimburg.nl